

Венцислава Дикова

« بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَحَجُّ الْبَيْتِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ » — رواه البخاري ومسلم.

Представете си основите на една къща. Те са здрави и сигурни. И няма как да построим тази къща без да излеем основата и. Така е и с Исляма и с всяка друга религия. Ислямът е религията на мира, на взаимната помощ, на разбирателството, на помирението, на смирението, на покаянието и на опрощението. Ислямът е религия, изградена върху вярата в единосъщия и едността на Аллах, в съществуването на ангелите, вярата в пророците, вярата в Свещения Коран, в Съдния ден и нощта Кадар. Религия, построена върху пет стълба и най-вече върху личното човешко намерение и желание за покорство и себеотдаване. Петте стълба на Исляма са демонстрация на потенциала на една млада религия, която събира народите не по кръв, а по убеждение и скоро се налага, като единна за цяла една империя, наречена Империя на вярата.

Вярата и нейните пет стълба.

Сред тях на първо място стои заявяването на убедеността в съществуването само на един бог, който е единосъщ и който нито е роден, нито е раждал (К 112: 3). Този бог няма съдружници в своето господство и от него произтича всичко; той е началото и краят на всяко нещо. Той знае всичко и вижда всичко. Първият стълб на Исляма е наречен Аш-Шахада и се състои от две части – заявяване на вярата в съществуването на Аллах и заявяване на вярата в Неговия Пророк. За разлика от Аллах, Мухаммед е само човек, който е извършил няколко чудеса, но няма божествена същност. Пророкът обаче има важна мисия, а именно вокализиране на предаденото от Джибрил Божествено слово. На неукия Мухаммед Аллах повелява да прочете низпосланото слово, с помощта на Архангел Джибрил в месеца на Рамадан, 610 година. Това е и началото на Откровението.

Шахадата представлява засвидетелстване на вярата в един Бог и се изразява чрез фразата “Няма друг бог освен Аллах и Мухаммед е Негов Пророк”. Изричането на тази фраза на арабски в присъствието на двама свидетели, съпътствано от искреното убеждение в нейната истинност и намерението за извършване на този акт, превръща човек в праведен мюсюлманин.

Вторият стълб на Исляма е молитвата. Тя се отправя директно към Аллах, без посредници. Молитвата е индивидуален акт; единствено петъчната молитва е колективна, по предписание на Аллах и завършва с Хутба (проповед). Аллах повелява извършването на молитвата по време на Възнесението на Пророка до Престола Му. Първоначално Аллах поиска броят на молитвите да е 50, но в края Пророка успял да измоли за мюсюлманите само пет задължителни молитви на ден, а именно – Фаджар, Зухр, Аср, Магриб и Аша.

Молитвата представлява връзката между Аллах и неговите раби и разграничава неверника от праведния.

“И отслужвай молитвата! Молитвата предпазва от покварата и порицаването. Най-великото е споменаването на Аллах. Аллах знае какво правите.” (К 29: 45)

Извършването на молитвата се подчинява на няколко правила-предварителното заявяване на намерение за нейното извършване, носенето на подходящо облекло, извършването на обредно измиване-уду или русул (второто е пълно измиване на тялото, при месечно или следродово кървене или извършен сексуален контакт; при отсъствие на вода почистването се извършва с пясък или чиста пръст, което се нарича тайаммум), обръщане в посока към кибла, тоест към Мека и Кааба. За извършването на молитвата има точно определено време, което не може да се изпреварва. Молитвата започва с произнасянето на Такбир – “Аллаху Акбар” и откриващи молитви, след което се произнася Сура “Ал-Фатиха”, тоест първата глава от Корана. Обикновено тя се следва от друга къса сура, например, “Ал-Ихлас” (112) или “Ан-Нас” (114). Следва Такбир, след което идва ред на Рукуа, чрез произнасяне на “Субхана Рабби Ал-Азим” и изпращане. Следващата стъпка е извършване на Суджуд, тоест допиране на челото на вярващия до земята. Освен това, по думите на Пророка,

носът също трябва да опира в земята. Следва седяща позиция, след което се извършва втори Суджуд и втори рака'т. Следва два пъти Ташаххуд, освен при молитвата Ал-Фаджар, когато той е само един. Краят на молитвата се поставя с извършването на Таслим, тоест произнасянето на поздрава "Ас-Саламу Алейкум уа Рахмату Аллах", първо на дясно и после на ляво.

Третият стълб на религията е Постът по време на Свещения за мюсюлманите месец Рамадан. Рамадан е месецът на търпението, на благодарността за всички блага и добрини, сторени от Аллах до този момент, месец на помирението, месец на преклонението пред Всевишния. Това е месецът на въздържанието от изкушенията, страстите и желанията, съпътстващи земния ни път, месец определен от Аллах за отправяне на искрени молитви, за споменаване на името Му, за налагане на лична дисциплина и намиране на вътрешен покой у вярващите.

"..за смирените мъже и смирените жени, мъжете, раздаващи милостия, и жените, раздаващи милостия, говеещите мъже и говеещите жени.. Аллах е приготвил за тях опрощение и огромна награда." (К 33: 35)

Постът през Рамадан е задължителен за всички психически и физически здрави мюсюлмани. От него са освободени единствено бременните, кърмещите, жените с месечно неразположение, болните, възрастните хора, децата и пътниците.

В един хадис на Ал-Бухари се казва, че Постът е единственото, което Аллах е избрал за себе си – "Всяко дело на синовете на Адам е за тях самите, освен говеенето. То е за Мен и наградата за него Аз я давам" и още, че в Рая има една врата Ар-Рийан, която ще е дар за говеещите, понеже през Съдния Ден те ще влязат в Рая през нея. Така Постът се превръща в една от повелите на Исляма и начин за изкупване на предишните грехове към Аллах, който е Щедър в опрощението (К53: 32) към искрено разкаялите се съгрешили. Постът е и границата между позволеното и забраненото. Защото вярващите изоставят "и страстите си и храната си" заради Него (Хадис по Муслим). Постът е вдъхновението на търсещите милост от Аллах, той е изпитание за тяхната вяра, преданост, търпение и искрени намерения. През него трябва да минат стъпките

на поелите по пътя на правдата Ас-Сират към Градините, защото чрез него те ще се избавят от огъня. Сам Пратеникът на Аллах е казал: “Говее-нето е предпазване от Огъня” и още “Онзи, който заради Аллах говее един ден, Аллах ще го отдалечи от Огъня (на разстояние, което се изми-нава за) седемдесет години” (Муслим).

В края на Поста идва Празникът на Разговяването – Айд-ал-Фитр, който трае три дни и е израз на благодарността към Аллах и близките, на радостта от проявената сила на воля и обещание за продължаване на засвидетелстване на вяра, искреност, преданост и смирение пред Всевишния и щедрост и любов към ближните и нуждаещите се.

Четвъртият стълб на Исляма е Закат- даване на законна милостиня.

Ислямът повелява всички мюсюлмани да проявяват щедрост и да помагат на хората в нужда. Ислямът е преди всичко хуманистична рели-гия, според която всички хора живеят в равенство и взаимна толе-рантност.

“И говорете на хората с добро, и отслужвайте молитвата, и давайте милостинята закят!..” (К 2: 83)

“Праведността не е да обръщате лице на изток или на запад, праведността е у онзи, който вярва в Аллах и в Сетия Ден, и в ангелите, и в Писанието, и в пророците, и раздава от своя имот, въпреки любовта си към него, на роднините и сираците, и на нуждаещите се, и на пътника /в неволя/, и на просяците, и за освобождаване на робите, и отслужва молитвата и дава милостинята закят..” (К 2: 177)

Така както Аллах е Милосърден към вярващите, така и те трябва да проявяват милосърдие помежду си. Най-висшата форма на това е раздаването на закят. Закят се дава веднъж годишно от всички пълнолетни мюсюлмани. Оценява се на 2,5% от паричните активи над определения за това минимум- нисаб. Закят се плаща в книжни пари, банкови депозити, злато или сребро, камили, крави, овце или земеделска продукция. Задължително условие обаче е, богатството да е престояло у собственика в сегашната си стойност в продължение на една лунна година.

Последният, пети стълб на Исляма е извършването на поклонение в Мека и Кааба, известно като Хадж. Тук обаче трябва да се направи разграничение между Хадж и Умра. Умрата представлява единствено

частично поклонение в Мека и може да бъде извършвана по всяко време на годината. Хадж може да се извършва само по време на месец Ду-л-Хиджа – 12-ят месец от ислямския календар. Сред задължителните повели на Хаджа е заявяването на намерение за неговото извършване, обличането на дрехите на смиренното и равенството – *ихрам*, представляващи две незащити парчета бял плат, извършване на *тауаф* – седемкратно обикаляне на Кааба по посока обратна на часовниковата стрелка, извършване на *саи* – седемкратно изминаване на разстоянието между хълмовете Сафа и Маруа и стоене в *укуф* до залез слънце на възвишението Арафат. След това вярващите се спускат към долината Муздалифа, където прекарват нощта в молитви за опрощение, благодарност и прослава на Аллах. Преди изгрев поклонниците се насочват към хълма Мина близо до Мека, където се намират трите каменни колони, по които вярващите хвърлят малки камъчета, известни като Джамарат. Те олицетворяват изкушенията на Сатаната. Част от ритуалите на Хадж са пиенето на вода от извора Зам-зам, бликнал в отговор на молбите на Агар, която търсила вода в пустинята за сина си Исмаил, докосване до Черния камък, който сам Мухаммед поставил в Кааба и докосване на Макам Ибрахим – камъкът, спуснат от Аллах на Авраам, с който той висял във въздуха, докато строил Кааба и от който призовал всички вярващи на поклонение в Кааба.

“Поклонението хадж е в знайни месеци и който през тях си наложи поклонението, да няма съвокупление, нито безтъгство, нито прение по време на поклонението хадж! Каквато и добрина да сторите, Аллах я узнава! И запасете се! Най-добрият запас е богобоязливостта..” (К 2: 197)

Отправянето на Хадж е акт на добра воля, заявяване на почит и смирение пред Всевишния, на равнопоставеност и желание за мирно съжителство с останалия свят, на преклонение пред величието и опрощението на Първосъздателя, на стремеж към единение с Аллах и с останалите мюсюлмани, на укрепване на вярата и усиляване на надеждата, на извървяване на един общ път, по стъпките на Пророка и по повеля на Господа на небесата и земята.

“И се привържете всички за възгледите на Аллах (Свещения Коран и Сунната), и не се разделяйте, и помнете благодатта на Аллах към вас,

когато бяхте врагове, а Той помири сърцата ви и станахте братя чрез Неговата благодат!” (К 3: 103)

“..И си помагайте един другиму в праведността и богобоязливостта, и не си помагайте в греха и враждебността!” (К 5:2)

Този път завършва с принасяне на жертва в името на Аллах, което е кулминацията на всички обреди, свързани с извършването на поклонничеството. Последните четири дни са отредени за Празника на Жертвоприношението – Айд-ал-Адха. Този празник е естественото продължение на благодарността и почитта към Всевишния и добротворството спрямо ближните и нуждаещите се. Една трета от месото на жертвеното животно задължително се раздава на бедните като садака- доброволна милостиня. Това е и краят на най-големия годишен мирен събор на мюсюлманите, но и началото на един по-достоеен и по-богоугоден начин на съществуване, така както повелява Исляма и неговата Сунна.

По своята същност и мисия поклонничеството в Мека напомня на Деня на Страшния Съд, когато всички хора ще се съберат на едно място и ще бъдат съдени за греховете си или ще получат възмездие за неправдите.

Цялата архитектура на Исляма се издига на фона на великото опрощение и наградата за достойно извървяния земен път. Петте стълба на вярата са нейните пет основни принципа, нейната сила и нейният закон. Те изграждат нейната основа и социален феномен. Ислямът е религия на равенството, на доброто, на справедливостта, на мира, на благодарността, на опрощението и милосърдието. Ислямът е предначертаният земен път за постигането на вечната благодат и на Рая. Ислямът е красота и хармония и ред. Той е начин на живот и избор на достойнство. Неговите пет стълба са израз на хуманистичната пречупеност на Божествената арабеска, повтаряща се до безкрайност, в симетрия, в сърцата на всички праведни, обединени в лоното на Исляма.

“Молитвата те води към Аллах само до половината път, постът те довежда до самия Му трон, а милостинята те поставя пред Неговото лице.” (думи на Пророка)

ИЗТОЧНИЦИ

- Теофанов, 1999:** Ц. Теофанов. Превод на Свещения Коран. София, 1999.
Фаиз, 1992: Мухаммад Фаиз. Богатствата на Исляма. Дамаск, 1992.
Рутвен, 2003: Мализ Рутвен. Ислямът. София, 2003.
Сурдел, 1999: Доминик Сурдел. Ислямът. Враца, 1999.